

SPOTKANIE OPŁATKOWE

9 stycznia w Muzeum Stutthof spotkali się byli więźniowie KL Stutthof, ks. kanonik Ryszard Szramka, proboszcz parafii w Sztutowie, młodzież szkolna oraz pracownicy Muzeum Stutthof. Spotkanie uświetniły występy zespołu wokalnego pod dyrekcją Andrzeja Michalczuka z Drewnicy oraz spektakl historyczny przygotowany przez młodzież ze szkoły w Sztutowie.

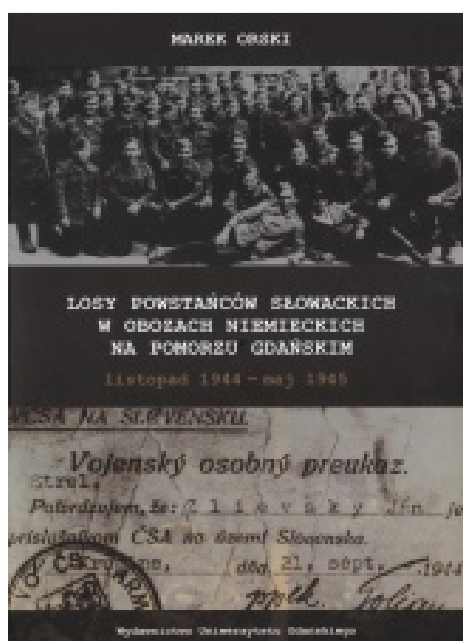

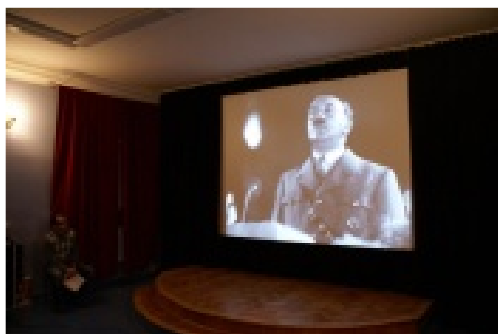
NOWE PUBLIKACJE

W ostatnim czasie ukazały się dwie nowe publikacje związane z historią obozu koncentracyjnego Stutthof:

„Historia w obrazach” – publikacja mająca charakter niewielkiego albumu, ukazująca Stutthof przy pomocy fotografii i rysunków. Jest to pierwsza tego typu publikacja wydana przez Muzeum Stutthof.

„Losy powstańców słowackich w obozach niemieckich na Pomorzu Gdańskim” – praca autorstwa dr. hab. Marka Orskiego, pracownika naukowego Muzeum Stutthof, ukazująca dzieje jednego transportu powstańców słowackich, skierowanego po upadku powstania narodowego do obozów niemieckich na terenie Pomorza Gdańskiego. Losy tego transportu stanowiły do niedawna nieznaną epizod słowackiego powstania, dlatego publikacja wypełnia dotychczasową lukę w literaturze historycznej związanej z tym tematem. Wydanie książki sfinansowano z funduszu Prorektora ds. Nauki oraz działalności statutowej Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Można ją kupić w Muzeum Stutthof.

CYKL PRELEKCJI „W CIENIU SWASTYKI...”

28 stycznia 2009 roku Muzeum Stutthof rozpoczęło realizację nowego projektu edukacyjnego pt. „W cieniu swastyki...”. Cykl wykładów i prelekcji poruszać będzie wybrane aspekty historii Trzeciej Rzeszy, jak np. sztuka nazistowska, życie codzienne za rządów Hitlera, sylwetki prominentnych nazistów. Główny nacisk położony zostanie na te aspekty niemieckiej historii, które dla polskiego ucznia są mało znane, a które stanowią ciekawe uzupełnienie treści przekazywanych podczas tradycyjnej lekcji historii. Cykl zainaugurował wykład pt. „Triumf woli – triumf propagandy. Film na usługach Trzeciej Rzeszy.” Towarzyszył mu pokaz wybranych fragmentów filmu „Triumf woli” Leni Riefenstahl, a wśród gości znaleźli się uczniowie i nauczyciele z Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim.

KOLEJNA ODSŁONA WARSZTATÓW NA TEMAT PROPAGANDY I FILMU W III RZESZY

23 lutego 2009 roku w Muzeum Stutthof odbyło się kolejne spotkanie w ramach projektu edukacyjnego „W cieniu swastyki...”. Tym razem w zajęciach poświęconych nazistowskiej kinematografii i wykorzystywanym w niej metodom kreowania propagandy udział wzięli nauczyciele i uczniowie trzecich klas z Gimnazjum Nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim. „Chciałam zachęcić moich uczniów do spojrzenia na historię z szerszej perspektywy. Uzmysławić im, jak za pomocą obrazu człowiek może wpływać na innych i jakie mogą być tego konsekwencje”, przekonywała Katarzyna Krupa, nauczycielka historii. „Z doświadczenia wiem, że wielu młodych ludzi interesuje się historią II wojny światowej, ale lekcje w szkole nie zawsze umożliwiają odpowiedzenie na wszystkie nurtujące uczniów pytania”, dodała. Choć temat zajęć skupiał się na najważniejszych założeniach polityki filmowej Trzeciej Rzeszy, liczne pytania i komentarze ze strony zgromadzonej w sali kinowej młodzieży pozwoliły również zgłębić znaczenie symboliki nazistowskiej oraz zastanowić się nad estetyką firmowaną przez

hitlerowski reżym: „Rzeźba, architektura, plakat. O tym w szkole się nie mówi. Teraz dopiero wiem, czym tak naprawdę była propaganda, i jak wiele obszarów ludzkiego życia ona dotyczyła”, stwierdził jeden z gimnazjalistów. W komentarzach zgodni byli także inni uczniowie: „Tego, co zobaczyliśmy na filmie Leni Riefenstahl, nigdy nie zapomnimy. Nie wolno nam o tym zapomnieć!”

ROCZNICA EGZEKUCJI DZIAŁACZY POLONII GDAŃSKIEJ

W dniu 22 marca 2009 r. w gdańskim kościele pw. Chrystusa Króla odbyła się uroczysta msza święta, odprawiana przez Jego Ekszelencję Księdza Arcybiskupa Tadeusza Gocłowskiego, w 69. rocznicę rozstrzelania więzionych w obozie Stutthof przedstawicieli Polonii Gdańskiej oraz polskich pracowników gdańskich urzędów.

Pierwszej egzekucji dokonano w dniu 11 stycznia 1940r. Rozstrzelano wówczas 22 osoby. Dwa miesiące później, 22 marca w Wielki Piątek, wykonano drugą egzekucję, podczas której

rozstrzelano 67 osób. Oddali życie tylko dlatego, że byli Polakami...

Po mszy miało miejsce poświęcenie witraża przedstawiającego błogosławionych ks. Mariana Góreckiego, rektora kaplicy p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Gdańsku – Nowym Porcie; ks. Bronisława Komorowskiego, proboszcza parafii Św. Stanisława BM w Gdańsku; ks. Franciszka Rogaczewskiego, proboszcza parafii Chrystusa Króla w Gdańsku i siostrę dominikanek Julię Rodzińską, przełożoną domu zakonnego i kierowniczkę Zakładu dla sierot w Wilnie. Wszyscy oni stracili życie w obozie Stutthof.

Następnie odbyło się spotkanie, w którym wziął udział ksiądz arcybiskup Tadeusz Gocłowski, członkowie byłej Polonii Gdańskiej, ich rodziny, duchowieństwo. Muzeum Stutthof reprezentowali Elżbieta Grot i Piotr Tarnowski.

64. ROCZNICA WYZWOLENIA KL STUTTHOF

W dniu 9 maja 2009 r. na terenie Muzeum Stutthof miała miejsce uroczystość w 64. rocznicę wyzwolenia KL Stutthof, pierwszego i najdłuższego działającego obozu koncentracyjnego założonego przez niemieckich nazistów poza terytorium III Rzeszy.

Prócz byłych więźniów, prawdziwych gospodarzy tej uroczystości, wzięli w niej udział przedstawiciele parlamentu, władz państwowych i urzędów centralnych, samorządu, korpusu dyplomatycznego, sił zbrojnych, policji, Straży Granicznej, straży pożarnej, muzealnicy. Ponadto obecna była liczna reprezentacja młodzieży szkolnej wraz z nauczycielami oraz harcerze.

Oprawę uroczystości i ceremoniał wojskowy zapewniła Kompania oraz Orkiestra Reprezentacyjna Marynarki Wojennej.

Wśród przybyłych znaleźli się między innymi Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Minister Aleksander Szczygło, Zastępca Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Minister Jan Stanisław Ciechanowski, Wicewojewoda Pomorski Michał Owczarczyk, Zastępca Dowódcy Marynarki Wojennej Wiceadmirał Waldemar Głuszko, Poseł na Sejm RP Jerzy Kozdroń, Poseł do Parlamentu Europejskiego Janusz Lewandowski, Konsul Generalny Republiki Białoruś w Gdańsku Rusłan Jesin, Wicekonsul Federacji Rosyjskiej w Gdańsku Paweł Riazanow, Prezydent Elbląga Henryk Słonina, Wiceprzewodnicząca Sejmiku Województwa Pomorskiego Hanna Zych-Cichoń.

Zebranych powitał dyrektor Muzeum Stutthof Piotr Tarnowski, przekazując głos Henrykowi Dannemannowi, byłemu więźniowi KL Stutthof, który wygłosił przesłanie do zebranych. W dalszej kolejności wystąpił Minister Aleksander Szczygło, a następnie został odczytany list od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego.

Program artystyczny zaprezentowały laureatki I Powiatowego Konkursu Recytatorskiego o Tematyce Wojennej i Okupacyjnej. Specjalnie napisany na tę uroczystość własny wiersz recytowała była więźniarka obozu Stutthof Adelajda Krajnik.

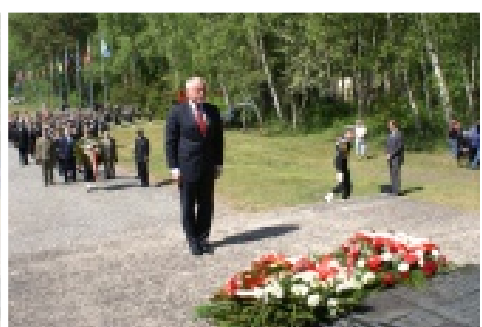

Jak co roku został odczytany Apel Poległych, oddano salwę honorową, złożono wieńce i wiązanki oraz zapalono znicze pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa.

Następnie głos zabrał Minister Jan Stanisław Ciechanowski, który wcześniej, wraz z Marszałkiem Senatu oraz Szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego, odznaczył pracowników Muzeum Stutthof – dr Danutę Drywę i Piotra Tarnowskiego – Medalem Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych „Pro Memoria”. Medal jest przyznawany za wybitne zasługi w utrwalaniu pamięci o ludziach i ich czynach w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu.

Na zakończenie obchodów odbywających się pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa Minister Aleksander Szczygło wręczył nagrody uczestnikom XIV Żuławskiego Sztafetowego Biegu Pamięci Narodowej.

Stutthof

Muzeum Stutthof
w Sztutowie

WIADOMOŚCI MUZEALNE

NR 1/2009 (17)

Wystawy czasowe w Muzeum Stutthof w sezonie 2009

„Nowy Obóz w KL Stutthof w archiwalnej fotografii”

(Muzeum Stutthof w Sztutowie)

Stała wystawa plenerowa na płocie (latem docelowo będzie umieszczona na własnym stelażu) dawnego ogrodnictwa obozowego naprzeciwko bloków upamiętniających teren dawnego tzw. Nowego Obozu KL Stutthof. Na wystawę składa się z kilkunastu wielkoformatowych wydruków zdjęć historycznych z 1945 i 1946 roku przedstawiających stojące na terenie Nowego Obozu baraki, jego ogrodzenie i system strzeżenia zaraz po wyzwoleniu obozu i przed jego dewastacją i rozbiórką. Większość zdjęć do tej pory nie była publikowana – zostały pozyskane w 2008 roku z kolekcji prywatnej.

Wystawa „Imiona zamiast Numerów“

(Dachauer Forum - Niemcy)

Międzynarodowa wystawa objazdowa „Imiona zamiast numerów“ od 01.09.2007 częściowo sponsorowana ze środków Uni Europejskiej (Program „Europa dla Obywateli“) obejmuje 22 wybrane biografie z projektu „Księga Pamięci“. „Księga Pamięci“ jest sukcesywnie powiększającym się zbiorem biografii byłych więźniów obozu koncentracyjnego Dachau. Biografie są tworzone przez uczestników projektu, tj.: uczniów, studentów, także dorosłych. Publikację biografii poprzedzają intensywne poszukiwania materiałów oraz ścisła współpraca z osobami, które przeżyły obóz Dachau lub ich krewnymi. Do tej pory powstało ponad 100 biografii, które wyposażone w różnego rodzaju materiały zdjęciowe, w obrazowy sposób przybliżają los danej osoby.

Wystawa prezentuje losy byłych więźniów obozu koncentracyjnego Dachau pochodzących z różnych państw europejskich, dlatego ukazała się ona w pięciu wersjach językowych i jest wstawiana w Niemczech, we Francji, w Wielkiej Brytanii, Holandii, Austrii, Polsce, a od połowy 2009 roku także na Ukrainie.

„Straty osobowe na Pomorzu Gdańskim 1939-1945”

(Wystawa z Fundacji Archiwum Pomorskie AK w Toruniu)

Wystawa fotograficzna dokumentująca losy Polaków na Pomorzu Gdańskim w okresie okupacji hitlerowskiej. Przypomniane zostały najważniejsze miejsca straceń ludności polskiej, udokumentowany został sam proces zagłady i powojenny proces odtwarzania pamięci o ofiarach. Symbolicznym uzupełnieniem ekspozycji jest leśny krzyż oraz tablice z nazwami największych miejsc straceń oraz liczbą zamordowanych w nich osób. Na wielkiej tablicy znajduje się również symboliczny wykaz nazwisk ofiar niemieckiej polityki eksterminacyjnej. Wystawa opracowana w ramach realizacji ogólnopolskiego projektu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką 1939-1945” (www.straty.pl).

„Konzentrationslager Gross-Rosen 1940-1945”

(Wystawa z Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi)

Wystawa fotografii i reprodukcji dokumentów dotyczących dziejów obozu koncentracyjnego Gross-Rosen (obecnie: Rogoźnica, woj. Dolnośląskie). Przedstawione zostały zarówno kalendarium najważniejszych wydarzeń dotyczących tego obozu, jak i los jego więźniów oraz ich dzień powszedni.

„Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach w czterech porach roku”

(CMJW w Łambinowicach/Opolu)

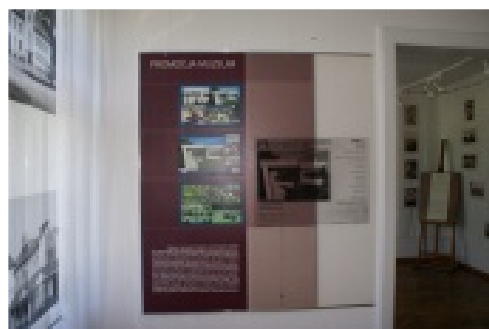
Wystawę tworzy zbiór najlepszych prac zgłoszonych do konkursu fotograficznego pt. „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach w czterech porach roku”, który w 2004 r. został zorganizowany przez Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu i Związek Polskich Artystów Fotografików, Oddział w Opolu. Myśl przewodnią ekspozycji, zawartą w tytule wystawy, autorzy prac przedstawili na fotografiach jako obiekty, które znajdują się w miejscu pamięci w Łambinowicach, tj. trzy cmentarze wojenne oraz pozostałości poobozowe bądź ich zrekonstruowane elementy.

„Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu. Wczoraj i dziś”

(CMJW w Łambinowicach/Opolu)

Wystawa ma charakter jubileuszowy, powstała z okazji 40-lecia istnienia tej instytucji. W kilku działach pokazuje muzeum od momentu jego utworzenia. Zwięzła kronika przypomina najważniejsze fakty związane z funkcjonowaniem placówki. Kolejno prezentowane są: działalność naukowo-badawcza, wydawnicza, dokumentacyjna i zbiory, działalność wystawiennicza, edukacyjna, upamiętniająca oraz zdobyte nagrody i wyróżnienia.

„Fragment to mała całość – das Fragment ist ein kleines Ganzes”

(Sigrid Sigurdsson, Niemcy)

Wystawa - instalacja artystyczna mająca w zamierzeniu autorki stanowić żywe, tworzone także przez zwiedzających, „otwarte archiwum”. Za pomocą wielu wycinków prasowych, oryginalnych gazet, przedmiotów użytku codziennego oraz licznych „Ksiąg relacji miejscowości” udokumentowany został jeden z najtragiczniejszych etapów historii obozu Stutthof – mordercza ewakuacja piesza więźniów w zimie 1945 roku przez Kaszuby – tzw. „Marsz Śmierci”.

